

вивчати історію саме народу, а не держави, яка завжди підпорядкована економічному, культурному та національному чинникам. Він приділяє значну увагу культурним процесам, бо вони, на його думку, грають визначальну роль в історичній долі народу: від розвитку і рівня культури часто залежить вибір народом шляху на перехрестях історії. Крім того, самотність культури – характерна ознака самого існування народу. Ось чому вчений поряд з проблемами політичної та економічної історії детально розглядає у своїх дослідженнях і проблеми історії культури, розробляє власну концепцію культуротворчого процесу на Україні.

Ряд проблем розвитку української культури розглядається у праці М. Грушевського «Культурно-національний рух на Україні в XVI-XVII віці» (К., 1912). На тлі історичних обставин він аналізує культурне піднесення, яке знайшло вияв у розвитку книгодрукування, освіти, малярства, граверства тощо, його погляди на розвиток культури XVII-XIX ст. викладені в «Ілюстрованій історії України» (1911), що витримала ряд видань. Перу цього невтомного дослідника належать також перша енциклопедія українознавства «Украинский народ в прошлом и настоящем» (1914-1915), «Історія української літератури» (1923-1926), «3 історії релігійної думки на Україні» та багато інших праць.

Українські вчені в еміграції популяризують історію нашої культури і в іншомовних виданнях. У цьому плані слід відзначити роботи І. Мірчука в німецькомовній енциклопедії українознавства «Handbuch der Ukraine» (1941), англкомовну збірку статей за його ж редакцією «Ukraine and its people» (Munich, 1949).

Тепер повертається до нас десятиліттями замовчувана спадщина діячів української культури, всіх, чії книги і статті лежали у спецфондах. Тож є надія отримати нарешті правдиву й повноцінну історію рідної культури.

Список використаних джерел:

1. Жулинський М. Духовна енергія нації. Проблеми створення цілісної концепції української культури // Українська культура, 1991, № 6.
2. Українська культура. Збірник лекцій за ред. проф. Антоновича. Подебради, 1940.

Яриніч О.В.

студент,

Рівненський державний гуманітарний університет

ПОШТОВІ ПРОЕКТИ ЯК ПРОЯВ ГРОМАДСЬКОЇ АКТИВНОСТІ НАСЕЛЕННЯ

В сучасному українському суспільстві яскраво прослідковується громадська активність населення, зокрема, молоді, що представлена діяльністю чисельних громадських товариств, організацій та втіленню ними різного роду

здумів і проектів. Одними із таких проявів громадських ініціатив є проекти поштового спрямування. Як відомо, на початку XXI ст., в якому найбільше цінується інформація та швидкість її доставки, паперове листування втрачає свою актуальність. Тому більшість вітчизняних поштових проектів сформувалися навколо спільної мети – захисту та збереження традицій листування українців.

Мета дослідження: вивчити та охарактеризувати особливості поштових проектів як прояву громадської активності населення.

У зв'язку з тим, що наукова база для вивчення поштових проектів малодосліджена, при написанні статті були використані інтернет-публікації, досвід спілкування із засновниками та учасниками проектів.

Дослідження причин появи, зародження та діяльності поштових проектів із використанням паперового листування в Україні є актуальною проблемою сьогодення. З'явившись порівняно нещодавно – на початку XXI ст. – як реакція на швидкий наступ соціальних мереж, електронної пошти та віртуального спілкування, більшість проектів знайшла своїх прихильників в основному серед молоді – тієї категорії населення, яка найбільш адаптована до змін у суспільстві.

Поштові проекти в Україні на сьогодні представлені низкою актуальних самостійних програм, або є їх частиною, і залучають до своєї діяльності різновікову аудиторію. Деякі з них базуються на справжньому паперовому листуванні та надсиланні поштових листівок, інші – використовують електронну пошту як сучасний та швидкий спосіб передачі інформації на далекі відстані.

Проекти, що сприяють популяризації паперового листування, відзначаються емоційним забарвленням, лишають по собі матеріальний слід – листа чи листівку, включають людський фактор при реалізації того чи іншого заходу. Яскравими прикладами проектів, що дотримуються поштових традицій, є «Поетична пошта», «Сонячні листи», «Пошта Че», «Відродження української поштової листівки» та інші, які плекають вітчизняні культурні цінності та здобутки, роблять спроби зміцнити позиції паперового листування на противагу електронному у сучасному постіндустріальному світі.

Вагому роль у популяризації справжніх листів здійснила громадська організація «Польова Пошта Майдану», під егідою якої було проведено декілька поштових проектів, а саме: «Шкільний лист», «Листи воякам», «Проект Пам'яті Небесної Сотні», «Ukraine Revolution Post» та ін. [3].

Для появи досліджуваних проектів «Відродження української поштової листівки», «Пошта Че», «Сонячні листи» були вагомими підстави, що відіграли ключову роль при подальшому їх функціонуванні. Для прикладу, соціальний проект «Відродження української поштової листівки», заснований у вересні 2011 р. в партнерстві з Київською міською дирекцією Українського державного підприємства поштового зв'язку (далі – УДППЗ) «Укрпошта», виник як прагнення відродити традиції відправлення поштівків з метою залучення благодійних пожертв для реалізації соціальних заходів, пов'язаних із покращенням здоров'я українського народу [1]. В рамках проекту здійснено випуск благодійних тематичних поштівків (до 200-річчя з дня народження

Т.Г. Шевченка, Київ на початку ХХ ст., Великодня, Дня Незалежності, Різдва та ін.), відбулося чимало ярмарків-виставок благодійних листівок, проведено декілька творчих конкурсів та акцій, зібрано значні кошти для допомоги хворим дітям. Досягненням організаторів проекту є налагоджений зв'язок з багатьма благодійними фондами, компаніями та меценатами, відомими художниками.

Некомерційний проект «Пошта Че», назва якого походить від скорочення міста Черкаси, реалізовувався з травня по вересень 2014 р. у цьому місті, зацікавивши місцеву молодь ідеєю написання листів задля пошуку нових знайомств та друзів за інтересами. На основі сформованої бази зареєстрованих учасників система випадковим чином видавала поштову адресу та невелику інформацію про користувача, зокрема і його вподобання. «Пошта Че» популяризувалася місцевими виданнями та телекомпаніями (інтернет-портал «in.sk.ua», телекомпанія «ВІККА» та ін.), однак проіснувала лише кілька місяців. Загальна кількість учасників, що взяла участь у відродженні традицій листування, становила приблизно 200 черкасців, які написали та відправили близько 150 листів [2]. Ініціатор проекту студентка Анастасія Бруснікіна стверджує, що в такий спосіб молодь мала змогу урізноманітнити не лише дозвілля, а й відроджувати призабуті традиції спілкування, організувати зустрічі авторів листів. Проблемними моментами у діяльності «Пошти Че» стала пасивність частини зареєстрованих учасників, що полягала у недотриманні всіх вимог, локальна обмеженість впливу проекту.

Про активність та небайдужість сучасних українців до подібних проектів свідчить благодійна програма «Сонячні листи» для дітей, які втратили батька під час АТО. Вона спрямована на їх соціальну та психологічну допомогу і підтримку. Програма почала діяти з березня 2015 р. і діє донині за сприяння громадської організації «Центр соціального лідерства» та за підтримки УДППЗ «Укрпошта». «Сонячні листи» не можна розглядати виключно як поштовий проект, але в його структурі ключова роль належить саме листуванню, що здійснюється у двосторонньому форматі з дітьми та мамами дітей дошкільного віку.

«Сонячні листи» сприяють задоволенню дитини у потребі спілкування з однолітками, пошуку спільних інтересів і захоплень, моральній та матеріальній підтримці, зняттю напруження, релаксації, отриманню позитивних емоцій, вихованню патріотичних почуттів. Програма «Сонячних листів» реалізується у 12 областях України (Вінницькій, Дніпропетровській, Закарпатській, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Львівській, Полтавській, Рівненській, Тернопільській, Хмельницькій та Черкаській) і, окрім листування, включає відправку подарунків для дітей, організацію їх відпочинку, передплату дитячих журналів тощо [4].

За короткий проміжок часу «Сонячні листи» згуртували сотні дітей та їхніх мам, сприяли подоланню або зменшенню впливу на сім'ю психологічної проблеми, пов'язаної з втратою батька, надавали матеріальну допомогу у вигляді дитячих книг, журналів, іграшок, одягу. Однак на сьогодні проект охоплює не всі області України, тому існує необхідність у розширенні

діяльності впливу благодійної програми на всю територію нашої держави, у активній підтримці населення щодо її реалізації.

Як результат масового інтересу та використання віртуального спілкування на початку XXI ст. виникло ще одне явище – електронні поштові проекти. Їх чисельність досить велика, тематика різноманітна, вони реалізуються за допомогою електронної пошти та спрямовані на пізнання цікавих фактів, здобуття нових знань. Електронні поштові проекти «Поштова школа з мистецтва» та «Inbox Museum of Art» проводять дистанційне навчання з ознайомленням найяскравіших зразків світового образотворчого мистецтва, «Поштова школа з літератури» подає якісний контент про визначні європейські тексти та їхніх авторів.

Отже, на прикладі розглянутих проектів можна стверджувати, що в їх основу покладені ідея важливості спілкування засобами традиційного поштового зв'язку; громадська ініціатива переважно молоді локальних осередків та в цілому по Україні; співпраця з громадськими організаціями, благодійними фондами, місцевими ЗМІ. За відносно нетривалий проміжок існування поштові проекти зарекомендували себе як дієвий засіб для інтеграції людей навколо спільної мети; підтримки соціально незахищених верств населення, благодійності, психологічної допомоги; навчання та виховання, саморозвитку; відродження поштових традицій. Однак сумарна кількість сучасних поштових проектів незначна, їх аудиторія малочисельна, існує недостатня поінформованість про мету та завдання проектів, певна стихійна діяльність, а у випадку використання електронної пошти та координування через соціальні мережі – відсутній доступ до мережі Інтернет у значної частки населення. Тому дана спроба висвітлити результати діяльності окремих проектів, що стосуються поштової активності громадян України, не є вичерпною, а подальші дослідження цієї теми дадуть змогу детальніше розкрити суть проблеми.

Список використаних джерел:

1. Відродження української поштової листівки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <https://www.facebook.com/CharityPostcard/timeline> – Назва з екрана.
2. Ковбій Катерина. Традицію листування відроджують у Черкасах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://vikka.ua/news/59326-traditsiyu-listuvannya-vidrodzhuuyut-u-cherkakah.htm> – Назва з екрана.
3. Пошта Майдану [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://maidanpost.org.ua/>. – Назва з екрана.
4. Проект «Сонячні листи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.socialbusiness.com.ua/projects/proekt-sonyachni-listi> – Назва з екрана.